

ชื่อวิจัย	การเพิ่มมูลค่าขยะจากกระบวนการจัดการคัดแยกขยะในชุมชนเพื่อแปรรูปผลิตภัณฑ์สำหรับประโยชน์ใช้สอยในครัวเรือนของชุมชนตำบลเมืองแก อำเภอสตึก จังหวัดบุรีรัมย์
ผู้ดำเนินการวิจัย	อุดมพงษ์ เกศศรีพงษ์ศา และคณะ
หน่วยงาน	สาขาวิชาเทคโนโลยีการจัดการอุตสาหกรรม คณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
ปี พ.ศ.	2560

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อเพิ่มมูลค่าขยะจากกระบวนการจัดการขยะในชุมชนโดยแปรรูปผลิตภัณฑ์สำหรับใช้สอยในครัวเรือนของชุมชนตำบลเมืองแก อำเภอสตึก จังหวัดบุรีรัมย์ และเพื่อถ่ายทอดองค์ความรู้แนวปฏิบัติที่ดีเกี่ยวกับการจัดการขยะในครัวเรือนของชุมชนตำบลเมืองแก อำเภอสตึก จังหวัดบุรีรัมย์ ซึ่งเก็บรวบรวมข้อมูลจากชุมชนเป้าหมาย คือ ชุมชนบ้านเมืองแกใต้ หมู่ 14 ตำบลเมืองแก อำเภอสตึก จังหวัดบุรีรัมย์ จำนวน 30 ครัวเรือน โดยเป็นการวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (PAR)

ผลการวิจัย พบว่า 1) การเพิ่มมูลค่าขยะจากกระบวนการจัดการขยะในชุมชนโดยแปรรูปผลิตภัณฑ์สำหรับใช้สอยในครัวเรือนของชุมชนตำบลเมืองแก อำเภอสตึก จังหวัดบุรีรัมย์ พบว่าชุมชนมีการคัดแยกขยะด้วยตนเองในระดับครัวเรือน เช่น มีการคัดแยกขยะขาย การแยกขยะอินทรีย์ไปทำปุ๋ย และการเผาการฝังกลบขยะในพื้นที่ส่วนตัว แต่บางครัวเรือนยังไม่มีมีการคัดแยกขยะ ทั้งขยะทุกประเภทรวมกันในถังขยะ เกิดขยะล้นถัง และพฤติกรรมขาดจิตสำนึกและทัศนคติที่ดีต่อการจัดการขยะและสิ่งแวดล้อมชุมชน หลังจากที่มีการคัดแยกขยะแล้วชุมชนมีการนำเอาขยะมาเพิ่มมูลค่า เช่น ขวดพลาสติก กระจกเปียร์ ถู่น้ำยาปรับผ้านุ่ม ถูผงซักฟอก ซองกาแฟ โอวันติล เป็นต้น สามารถนำมาทำเป็นผลิตภัณฑ์ได้ เช่น ตะกร้า ดอกไม้ ของชำร่วยต่าง ๆ นอกจากนี้ชุมชนมีความต้องการทำปุ๋ยชีวภาพจากเศษขยะเปียกหรือเศษอาหาร การเลี้ยงไส้เดือนจากขยะเปียกหรือเศษอาหาร การแปรรูปขยะเพื่อขาย เป็นต้น และ 2) การถ่ายทอดองค์ความรู้แนวปฏิบัติที่ดีเกี่ยวกับการจัดการขยะในครัวเรือนของชุมชนตำบลเมืองแก อำเภอสตึก จังหวัดบุรีรัมย์ พบว่า ชุมชนบ้านเมืองแกใต้ได้แนวปฏิบัติที่เหมาะสมในการเพิ่มมูลค่าขยะจากกระบวนการจัดการคัดแยกขยะในชุมชนเพื่อแปรรูปผลิตภัณฑ์สำหรับประโยชน์ใช้สอยในครัวเรือน พร้อมทั้งคนในชุมชนมีการระดมความคิดเห็นทำงาน มีการตั้งกฎ กติกา และระเบียบในการดำเนินการเกี่ยวกับขยะร่วมกัน มีการใช้ประโยชน์

จากขยะและเศษวัสดุเหลือใช้จากชุมชนให้คุ้มค่า เช่น การแปรรูป การทำปุ๋ยอัดเม็ด มีการรวบรวมขยะอันตรายแต่ละหมู่บ้านเพื่อให้ อบต. นำไปทิ้งให้ถูกสุขลักษณะ มีการบริหารจัดการขยะต้นทางในชุมชนด้วยหลัก 3R + ประชาธิปไตย ซึ่งปัจจัยที่ผลต่อความสำเร็จ ได้แก่ 1) มีการหนุนเสริมระดับนโยบายของตำบลจาก อบต. มีแผนและนโยบายที่ชัดเจน 2) มีกฎกติกา ระเบียบแนวปฏิบัติของคนในชุมชนเอง ได้แก่ มีการนำขยะมาประดิษฐ์เพื่อเพิ่มมูลค่า มีการจัดตั้งธนาคารขยะ มีการทำถังขยะใช้เองในครัวเรือนโดยใช้โครงจากไม้ไผ่ เป็นต้น 3) มีการผลักดันให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการจัดการขยะในโรงเรียน 4) ผู้นำชุมชนมีความเข้มแข็ง มีความคิดสร้างสรรค์และความกระตือรือร้น มีความสัมพันธ์ที่ดีกับลูกบ้าน และ 5) มีภาคีเครือข่ายแลกเปลี่ยนเรียนรู้การจัดการขยะเพื่อเพิ่มมูลค่าในครัวเรือน

คำสำคัญ : การเพิ่มมูลค่าจากขยะ กระบวนการจัดการคัดแยกขยะ การแปรรูปผลิตภัณฑ์
ขยะรีไซเคิล